

EUROPSKA UNIJA

EUROPSKI PARLAMENT

VIJEĆE

**Bruxelles, 27. svibnja 2026.
(OR. en)**

2023/0250(COD)

PE-CONS 11/26

**JAI 223
COPEN 53
DROIPEN 32
FREMP 62
SOC 91
CODEC 286**

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: DIREKTIVA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP

DIREKTIVA (EU) 2026/...
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od ...

**o izmjeni Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda
za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela
te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 82. stavak 2. točku (c),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom²,

¹ SL C, C/2024/1592, 5.3.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1592/oj>.

² Stajalište Europskog parlamenta od 21. svibnja 2026. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od

budući da:

- (1) Kako bi se osiguralo da žrtve kaznenih djela dobiju odgovarajuće informacije, potporu i zaštitu i da mogu sudjelovati u kaznenim postupcima, Unija je donijela Direktivu 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća³.
- (2) U radnom dokumentu službi Komisije od 28. lipnja 2022. o evaluaciji Direktive 2012/29/EU Komisija je zaključila da, iako su Direktivom 2012/29/EU općenito ostvarene očekivane koristi te da je ta direktiva pozitivno utjecala na prava žrtava, i dalje postoje specifični problemi povezani s pravima žrtava na temelju te direktive. Utvrđeni nedostaci uključuju nedovoljnu mogućnost pristupa informacijama, pristupa potpori i zaštiti u skladu s pojedinačnim potrebama žrtve, sudjelovanja u kaznenom postupku ili primanja odluke o naknadi od strane počinitelja tijekom kaznenog postupka. Ovom revizijom Direktive 2012/29/EU nastoji se odgovoriti na nedostatke utvrđene u okviru te evaluacije i brojnih savjetovanja.
- (3) Žrtve koje se suočavaju s intersekcijskom diskriminacijom izložene su povećanom riziku od toga da pretrpe štetu uslijed sekundarne i ponovljene viktimizacije. Stoga je važno da pri provedbi Direktive 2012/29/EU države članice odgovore na posebne potrebe žrtava pogođenih intersekcijskom diskriminacijom.

³ Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14.11.2012., str. 57., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>).

- (4) Kako bi se osigurali sveobuhvatni komunikacijski kanali kojima se uzima u obzir složenost potreba žrtava u odnosu na njihovo pravo na pristup informacijama, sve bi žrtve, bez obzira na to gdje je u Uniji i u kojim okolnostima kazneno djelo počinjeno, trebale imati pristup telefonskim linijama za pomoć žrtvama pozivom na telefonski broj 116 006, koji se koristi u cijeloj Uniji. Uvođenje tog telefonskog broja na razini Unije ne bi trebalo dovesti u pitanje postojeće nacionalne telefonske brojeve, uključujući brojeve telefonskih linija za pomoć kojima upravljaju nevladine organizacije. Telefonske linije za pomoć žrtvama trebale bi, osim telefonski, biti dostupne putem drugih informacijskih i komunikacijskih tehnologija, uključujući internetske aplikacije i internetske stranice. Takve službe mogu biti dostupne i primjenom okvira za razgovor. Informacije koje se pružaju na internetskim stranicama trebale bi uključivati i informacije navedene u ovoj Direktivi koje se odnose na podizanje svijesti i komunikaciju o pravima žrtava, čime bi se pojednostavnile informacije koje se pružaju na internetskim stranicama i izbjeglo udvostručavanje internetskih stranica koje sadržavaju informacije o pravima žrtava. Putem telefonskih linija za pomoć žrtve bi trebale moći dobiti informacije o svojim pravima i emocionalnu potporu te bi ih se, prema potrebi, trebalo moći uputiti na policiju ili druge službe, uključujući druge specijalističke telefonske linije za pomoć. Emocionalna potpora može se tumačiti kao empatičan pristup žrtvama kako bi se one mogle osjetiti prihvaćenima i sigurnima te se slobodno izražavati. Telefonske linije za pomoć trebale bi i upućivati žrtve na druge specijalističke telefonske linije za pomoć, navedene u Odluci Komisije 2007/116/EZ⁴, kao što su usklađeni brojevi za pozivni centar za djecu „116 111”, pozivni centar za nestalu djecu „116 000” i telefonska linija za pomoć žrtvama nasilja nad ženama „116 016”.

⁴ Odluka Komisije 2007/116/EZ od 15. veljače 2007. o rezerviranju nacionalnog numeracijskog raspona koji počinje brojem „116” za usklađene brojeve za usklađene usluge od društvenog značaja (SL L 49, 17.2.2007., str. 30.),
ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116(1)/oj).

Usluge koje pružaju telefonske linije za pomoć trebale bi biti dostupne na službenom jeziku ili službenim jezicima države članice, kako je utvrđeno njezinim nacionalnim pravom. Kada je riječ o uslugama koje pružaju telefonske linije za pomoć, države članice trebale bi nastojati osigurati pružanje tih usluga na barem još jednom jeziku razumljivom mnogima u dotičnoj državi članici. U tom je slučaju na državi članici da na temelju objektivnih kriterija odluči koji će dodatni jezik odabrati. Jezik koji je razumljiv mnogima jest jezik koji se upotrebljava u državi članici uz službeni jezik ili službene jezike i za koji se može razumno očekivati da ga žrtva razumije. Jezik koji je razumljiv mnogima mogao bi, na primjer, biti manjinski jezik u dotičnoj državi članici, jezik posebno ranjivog stanovništva ili jezik koji se u velikoj mjeri upotrebljava na međunarodnoj razini. Države članice trebale bi osigurati da se usluge koje pružaju telefonske linije za pomoć, koje žrtvama pružaju informacije navedene u ovoj Direktivi ili ih upućuju na relevantne službe ili specijalističke telefonske linije za pomoć putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, pružaju na jeziku koji žrtve mogu razumjeti, pod uvjetom da je to barem moguće uz primjenu tehnologija pisanog i usmenog prevođenja. Telefonskim linijama za pomoć trebalo bi upravljati na siguran način te usto osigurati da se informacije, a posebno podaci, ne razmjenjuju na način koji omogućuje pristup bez odgovarajućeg odobrenja. Ne dovodeći u pitanje nacionalne postupke, važno je provesti odgovarajuće sigurnosne mjere kako bi se spriječio svaki neovlašten pristup. Važno je da telefonske linije za pomoć budu dostupne ne samo u okviru domaćih poziva putem telefonskog broja na razini Unije 116 006, nego i da ih se može nazvati iz druge države članice, što osobito vrijedi za žrtve koje su pretrpjele štetu u državi članici koja nije njihova država članica boravišta.

To bi se trebalo osigurati, na primjer, uvođenjem dodatnog broja koji bi se mogao nazvati iz druge države članice kako bi se žrtva povezala s telefonskom linijom za pomoć koju treba kako bi zatražila relevantnu pomoć. Države članice trebale bi osigurati da se u okviru potpore koju pružaju telefonske linije za pomoć ne dovodi u pitanje pravo žrtava na to da dobiju informacije o svojim pravima i o svojem slučaju te da komuniciraju s nadležnim tijelima i općim ili specijalističkim službama za potporu žrtvama putem odgovarajućih komunikacijskih i informacijskih tehnologija. Telefonskim linijama za pomoć trebale bi upravljati odgovarajuće osposobljene osobe, uključujući volontere, kako bi se osigurala visoka razina usluge i komunikacija prilagođena žrtvama, u skladu s postojećim standardima kvalitetne potpore. Telefonske linije za pomoć trebale bi postupati u skladu s općim pravilima utvrđenima u Direktivi 2012/29/EU, kako je izmijenjena ovom Direktivom, za službe za potporu žrtvama, djelovati u interesu žrtava te biti povjerljive i besplatne.

- (5) Prijavljivanje kaznenih djela u Uniji trebalo bi unaprijediti kako bi se suzbilo nekažnjavanje, izbjegla ponovljena viktimizacija i osigurala sigurnija društva. Žrtve katkad nisu svjesne da su žrtve kaznenog djela te im se i dalje nanosi šteta, kao što su žrtve kibernetičkog kriminala. Protiv neosjetljivosti javnosti na kaznena djela treba se boriti podizanjem javne svijesti, pomaganjem žrtvama, smanjenjem svih prepreka prijavljivanju kaznenih djela i stvaranjem sigurnijeg okruženja za žrtve u kojem one mogu prijaviti kaznena djela. To je posebno relevantno za one žrtve za koje je najmanje vjerojatno da će prijaviti kazneno djelo, a to su obično one kojima je zaštita najpotrebnija. Kako bi se riješio problem nedovoljnog prijavljivanja, važno je i osobama koje znaju ili u dobroj vjeri sumnjaju da je kazneno djelo počinjeno olakšati prijavljivanje takvih djela nadležnim tijelima.
- (6) Ako kaznena djela ostanu neprijavljena ili ih se ne prijavljuje u dovoljnoj mjeri, to utječe na cijelu Uniju i ometa neometano funkcioniranje europskog područja slobode, sigurnosti i pravde. Postupak prijavljivanja kaznenih djela uključuje razne korake definirane u primjenjivim postupovnim pravilima utvrđenima u nacionalnom pravu. Ti koraci obuhvaćaju, ako je to relevantno i primjenjivo, podnošenje prijave ili djelovanje nadležnih tijela po službenoj dužnosti. Postupak prijavljivanja kaznenih djela trebalo bi učiniti djelotvornijim kako bi se poboljšalo sprečavanje kaznenih djela i odvratili potencijalni počinitelji. Direktivu 2012/29/EU trebalo bi stoga izmijeniti kako bi se olakšalo prijavljivanje kaznenih djela uz pomoć lako dostupnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija prilagođenih korisnicima.

- (7) Kako bi se žrtvama osigurao učinkovit pristup pravosuđu, države članice trebale bi uspostaviti besplatne, pristupačne, korisnicima prilagođene, sigurne i lako dostupne kanale za prijavljivanje kaznenih djela. Osobno prijavljivanje kaznenih djela moglo bi se smatrati prikladnijim, među ostalim, u hitnim slučajevima, kao što su slučajevi koji uključuju neposrednu prijetnju, slučajevi u kojima je potrebno odmah poduzeti daljnje mjere, slučajevi u kojima dokaze treba osigurati bez odgode ili slučajevi u kojima je potreban osobni kontakt kako bi se osigurala djelotvornost kaznene istrage. Prijavlivanje kaznenih djela uz pomoć informacijskih i komunikacijskih tehnologija moglo bi se smatrati primjerenim, među ostalim, u određenim slučajevima koji nisu hitni i kod nenasilnih kaznenih djela. U slučajeve koji uključuju nasilje spadaju slučajevi fizičkog ili psihičkog nasilja. Pri utvrđivanju dostupnosti takvog prijavljivanja države članice trebale bi u obzir uzeti najbolji interes žrtve, vodeći pritom računa bi li se prijavljivanjem na internetu osigurala pravodobna provjera, procjena ili obrada prijave od strane nadležnog tijela, bi li prijavljivanje na internetu dovelo do rizika od gubitka ili propadanja dokaza te bi li odgođeno ili neadekvatno saslušanje žrtve negativno utjecalo na dotični slučaj.

- (8) Države članice trebale bi olakšati prijave koje podnose treće strane. Prijave koje podnose treće strane mogu biti alternativa izravnom prijavljivanju nadležnim tijelima te žrtvama omogućuju da u dobroj vjeri obavijeste odgovarajuće osposobljenu treću stranu, kao što je organizacija civilnog društva ili nevladina organizacija, o kaznenom djelu. Dotična treća strana zatim, uz pristanak žrtve ako je to izvedivo, obavješćuje nadležna tijela. Prijave koje podnose treće strane mogu, u određenim okolnostima, žrtvama olakšati pristup pravosuđu, primjerice ako žrtve strahuju od posljedica. Pomažu i u rješavanju problema nedovoljnog prijavljivanja kaznenih djela. Države članice mogu poduprijeti i olakšati prijave koje podnose treće strane promicanjem bliže suradnje i dijaloga između nadležnih tijela i organizacija civilnog društva za koje je vjerojatno da će od žrtava primati informacije o kaznenim djelima. Ta suradnja i dijalog mogu nadležnim tijelima omogućiti točno razumijevanje učestalosti kaznenih djela na lokalnoj razini ili na razini društva. Prijavama koje podnose treće strane ne dovode se u pitanje nacionalna postupovna pravila u pogledu formaliziranja prijavljivanja i podnošenja dokaza. Takvo se prijavljivanje razlikuje od slučajeva u kojima treće strane zastupaju žrtve u kaznenom postupku te se njime ne dovode u pitanje pravila koja se primjenjuju u državama članicama u pogledu postupka koji je potreban kako bi nadležno tijelo odlučilo hoće li službeno pokrenuti istragu u određenom slučaju.

- (9) Mjerama poduzetima za zaštitu žrtava prije nego što se počinitelja informira o prijavi kaznenog djela ne dovode se u pitanje članci 3. i 6. Direktive 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁵.
- (10) Države članice trebale bi osigurati da osobe čija je sloboda ograničena mogu doista prijaviti kazneno djelo počinjeno u ustanovama kao što su ustanove za mentalno zdravlje i socijalnu skrb, sirotišta i domovi za umirovljenike te svi drugi oblici javnih ili privatnih zatvorenih okružja pod nadzorom pravosudnih, upravnih ili drugih tijela javne vlasti, ili u privatnim ustanovama koje te osobe ne smiju napustiti ili nisu u mogućnosti slobodno napustiti.

⁵ Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku (SL L 142, 1.6.2012., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/13/oj>).

- (11) Važno je da sve države članice razviju djelotvornije mehanizme za dopiranje do žrtava kaznenih djela koja nisu prijavljena. Opseg problema neprijavljenih kaznenih djela vrlo je velik. Istraživanje Agencije Europske unije za temeljna prava iz 2021. naslovljeno „Kriminal, sigurnost i prava žrtava” pokazalo je da u većini slučajeva žrtve ne prijavljuju kaznena djela. To je posebno zabrinjavajuće kada je riječ o određenim vrstama kaznenih djela, kao što je nasilje u obitelji, i određenim kategorijama žrtava, osobito onima koje su najranjivije. Kako bi se riješio problem nedovoljnog prijavljivanja, države članice trebalo bi poticati na razmjenu najboljih praksi i na razmatranje inovativnih mjera usmjerenih na povećanje prijavljivanja kaznenih djela. U tom su pogledu neke države članice provele politike koje se temelje na pristupu „slobodnog ulaska i izlaska”, kojim se osobama omogućuje da prijave kazneno djelo nadležnim tijelima bez obzira na svoj boravišni status ili bez straha od posljedica u slučaju otkrivanja njihova nezakonitog statusa. Nadležna tijela trebala bi poštovati primjenjiva pravila Unije o zaštiti podataka, a posebno načelo prema kojemu se osobni podaci ne bi smjeli obrađivati u svrhu različitu od one za koju su prikupljeni, osim ako postoji pravna osnova na temelju prava Unije ili nacionalnog prava i ako je obrada u takvu drugu svrhu nužna i razmjerna mjera u demokratskom društvu. Ovisno o svrsi obrade nadležna tijela trebala bi primjenjivati odgovarajući okvir za zaštitu podataka, među ostalim ako se osobni podaci prenose između različitih tijela.
- (12) Države članice trebale bi osigurati da se obavijest žrtava o pravu na dobivanje informacija o kaznenom postupku i njihov zahtjev za dobivanje takvih informacija propisno evidentiraju.

- (13) Službe za ciljanu i integriranu potporu trebale bi biti dostupne raznim žrtvama s posebnim potrebama. Takve žrtve mogu uključivati ne samo žrtve seksualnog nasilja i žrtve rodno uvjetovanog nasilja, uključujući nasilje nad ženama i nasilje u obitelji, nego i žrtve trgovanja ljudima, žrtve organiziranog kriminala, žrtve s invaliditetom, žrtve iskorištavanja, žrtve zločina iz mržnje, žrtve terorizma, žrtve mučenja, žrtve prakse prisilnog nestanka i žrtve genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina ili zločina agresije kako su definirani u člancima 6., 7., 8. i 8.a Statuta Međunarodnog kaznenog suda. Kao dio ciljanog i integriranog odgovora, kada je riječ o žrtvama seksualnog nasilja, usluge zdravstvene skrbi u području spolnog i reproduktivnog zdravlja mogu uključivati, ako su zakonito dostupne u dotičnoj državi članici u skladu s nacionalnim pravom, a uključujući ustavno zakonodavstvo i odredbe, hitnu kontracepciju, postekspozicijsku profilaksu, testiranje na spolno prenosive infekcije i pristup pobačaju. Pri tome bi trebalo u potpunosti poštovati odgovornosti država članica za utvrđivanje vlastite zdravstvene politike te za organizaciju i pružanje zdravstvenih usluga i zdravstvene zaštite, u skladu s člankom 168. stavkom 7. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).
- (14) Opće službe za potporu službe su koje su uspostavljene radi pružanja potpore svim žrtvama kaznenih djela. Specijalističke službe za potporu službe su prilagođene konkretnim skupinama žrtava ili pružaju specifičnu vrstu usluge. Takve usluge specijalističke potpore mogu se pružati određenim skupinama žrtava, na primjer na temelju vrste kaznenog djela koje je nad njima počinjeno ili osobnih značajki žrtve.

- (15) Opće i specijalističke službe za potporu trebale bi biti lako dostupne žrtvama na nediskriminirajućoj osnovi prije, tijekom i odgovarajuće vrijeme nakon kaznenog postupka. Države članice trebale bi osigurati dostatnu geografsku raspodjelu službi dostupnih žrtvama, primjerice njihovo postojanje u ruralnim, udaljenim i rijetko naseljenim područjima, uzimajući pritom u obzir geografska obilježja i demografski sastav dotične države članice, odgovarajuće radno vrijeme tih službi i pružanje usluga kroz više kanala. Opće i specijalističke službe za potporu trebale bi biti koordinirane, osobito u pogledu upućivanja na temelju posebnih potreba žrtava, te bi trebale biti besplatne i povjerljive, među ostalim i adekvatno zaštićene od slučajeva neopravdanog otkrivanja.
- (16) U kriznim vremenima moglo bi biti posebno potrebno osigurati da žrtve kaznenih djela imaju pristup službama za potporu u skladu sa svojim pojedinačnim potrebama. Zbog krize bi državama članicama moglo biti teško osigurati puno funkcioniranje svih službi koje se obično stavljaju na raspolaganje žrtvama. U slučaju krize važno je da države članice osiguraju odgovaranje na barem osnovne pojedinačne potrebe žrtava. Takve osnovne pojedinačne potrebe mogle bi uključivati hitnu medicinska pomoć, skloništa te mjere fizičke zaštite i psihološke potpore.
- (17) Dodatna psihološka potpora trebala bi biti dostupna žrtvama kojima je potrebna, i to onoliko dugo koliko je potrebno, u skladu s njihovim pojedinačnim potrebama, ako je pojedinačnom procjenom na temelju ove Direktive utvrđena posebna potreba za psihološkom potporom.

- (18) Kako bi se izbjegle ozbiljne posljedice viktimizacije u ranoj dobi, koje mogu negativno utjecati na cijeli život žrtve, ključno je osigurati da sva djeca žrtve, uključujući djecu koja su pretrpjela štetu jer su svjedočila kaznenom djelu, dobiju potporu i zaštitu najvišeg standarda. Sva nadležna tijela trebala bi usvojiti pristup prilagođen djeci. Nadalje, važno je da najranjivija djeca žrtve, u skladu sa svojim pojedinačnim potrebama, imaju pristup službama za ciljanu i integriranu potporu i zaštitu koje uključuju koordinirani i kooperativan pristup pravosudnih tijela i socijalnih službi. Ne dovodeći u pitanje postojeće nacionalne sustave potpore, države članice potiču se da takve službe za potporu i zaštitu organiziraju u istim prostorijama ako bi se time mogli poboljšati pristupačnost, koordinacija i opća dobrobit djeteta.
- (19) Sudjelovanje na raspravi za žrtve može biti emocionalno teško i izazovno iskustvo. Stoga je važno da se žrtvama koje se nalaze u prostorijama suda pruži pomoć i da one mogu aktivno sudjelovati u kaznenom postupku, u skladu sa svojom ulogom u njemu. Zbog toga bi sve žrtve kojima su potrebne informacije i emocionalna potpora u prostorijama suda u kojima se vodi kazneni postupak, a posebno žrtve teških kaznenih djela, trebale dobiti praktične informacije o organizacijskim aspektima kaznenog sudskog postupka kao i emocionalnu potporu. Emocionalnu potporu može pružati, na primjer, sudsko osoblje, osposobljeni volonteri, službe za potporu žrtvama ili nadležna tijela, kako odrede države članice. Za takvu pomoć nisu potrebni dodatni objekti ni stalna prisutnost službi za potporu žrtvama u prostorijama suda.

- (20) Sve žrtve u Uniji, u skladu sa svojim statusom u kaznenom postupku, trebale bi biti obaviještene o odlukama donesenima u sudskom postupku koje na njih izravno utječu. Takve odluke trebale bi uključivati barem odluke o usmenom i pisanom prevođenju tijekom sudskih rasprava i odluke u pogledu posebnih zaštitnih mjera koje su dostupne žrtvama s posebnim potrebama za zaštitom. Žrtve bi također trebale imati pravo zatražiti preispitivanje odluka koje se odnose na njihovo pravo na usmeno i pisano prevođenje, pravo na saslušanje i pravo na pravnu pomoć ako se takve odluke donose za vrijeme sudskih rasprava. Pravo zatražiti preispitivanje trebalo bi se ostvarivati u skladu s postupcima u nacionalnom pravu i statusom žrtava u kaznenom postupku. Tim se pravom od država članica ne zahtijeva da predvide zaseban ili novi mehanizam ili postupak u kojem se odluka može osporiti, ako takav mehanizam ili postupak već postoji, te se njime ne bi trebao neopravdano produjiti ili suspendirati kazneni postupak. Preispitivanje odluke trebalo bi biti moguće provesti na istom stupnju, a po mogućnosti bi ga trebalo provesti isto tijelo. Preispitivanje bi trebalo biti moguće provesti i usmeno tijekom sudskog postupka, uz dužno poštovanje prava žrtve na pisano i usmeno prevođenje.

- (21) Države članice trebale bi osigurati da se osobni podaci o mjestu boravišta ili drugi jednakovrijedni podaci za kontakt žrtve ne otkrivaju počinitelju. U iznimnim slučajevima u kojima bi takve podatke trebalo dostaviti počinitelju, nadležno tijelo trebalo bi u svojoj procjeni potrebe za otkrivanjem takvih podataka uzeti u obzir ostvarivanje prava na obranu, uz dužno poštovanje članka 7. Direktive 2012/13/EU, kako se ne bi dovela u pitanje prava na obranu, i bilo koji legitiman interes za otkrivanje koji bi mogao nadilaziti pravo žrtve na zaštitu osobnih podataka. U iznimnim slučajevima, ako takve podatke treba otkriti, važno je da nadležna tijela razmotre poduzimanje odgovarajućih zaštitnih mjera kako bi se ublažili svi potencijalni rizici od psihološke ili tjelesne štete za žrtvu. Ovom se Direktivom ne dovodi u pitanje nacionalno pravo o transparentnosti i javnom pristupu informacijama, koje se temelji na ustavnim tradicijama država članica.

- (22) Pravo na pravnu pomoć ključno je za osiguravanje univerzalnog pristupa pravosuđu i djelotvornog sudjelovanja žrtava u kaznenom postupku te bi stoga pristup pravnoj pomoći trebao biti dostupan žrtvama koje imaju pravo postati stranke u kaznenom postupku. To bi trebalo uključivati one žrtve koje imaju status stranke u trenutku podnošenja zahtjeva za pravnu pomoć kao i one o čijem će se službenom statusu stranke odlučiti u kasnijoj fazi postupka, primjerice u situaciji u kojoj se status stranke odobrava tek nakon odluke o kaznenom progonu počinitelja. Pravna pomoć trebala bi pokrivati troškove povezane s pomoći odvjetnika tijekom kaznenog postupka, uključujući troškove nastale prije odobrenja statusa stranke. Pri provedbi provjere osnovanosti zahtjeva, ako je pojedinačna procjena u skladu s ovom Direktivom već provedena, države članice potiče se da uzmu u obzir rezultate te procjene. Određenim kategorijama žrtava, kao što su žrtve s invaliditetom, djeca žrtve ili žrtve određenih kaznenih djela, a posebno žrtvama u ranjivom položaju, koje imaju pravo postati stranke u kaznenom postupku, trebalo bi, u slučaju da nemaju dostatna sredstva, odobriti pravnu pomoć. Te kategorije trebale bi definirati države članice u nacionalnom pravu. Ovom se Direktivom ne stvara nikakvo pravo na postajanje strankom u kaznenom postupku. Države članice potiču se da odobre pravnu pomoć žrtvama rodno uvjetovanog nasilja, terorizma i trgovanja ljudima neovisno o provjeri imovinskog stanja ili provjeri osnovanosti zahtjeva.

- (23) Sve žrtve trebalo bi procjenjivati na pravodoban, primjeren, učinkovit i razmjeran način, u skladu s ovom Direktivom i nacionalnim postupcima relevantnima za provedbu odredaba ove Direktive. Nacionalni postupci važni su kako bi se osiguralo da su mjere za potporu i zaštitu prilagođene pojedinačnim potrebama žrtve i situaciji te da nadležna tijela na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini mogu utvrditi praktičnu organizaciju procjena, uključujući najprikladnije institucije ili tijela za njihovu provedbu. Ključno je osigurati da žrtve dobiju potporu i zaštitu koja odgovara njihovim pojedinačnim potrebama.
- Pojedinačna procjena potreba žrtava za potporom i zaštitom trebala bi trajati onoliko koliko je potrebno, ovisno o pojedinačnim potrebama žrtava. To znači da se ta procjena može provoditi u fazama, na primjer, neke će žrtve imati kontakt samo s policijskom službom, dok će druge žrtve proći daljnje faze pojedinačne procjene. Sve žrtve trebalo bi procijeniti u najranijoj mogućoj fazi, na primjer tijekom njihovog prvog kontakta s nadležnim tijelima, primjerice s tijelima za izvršavanje zakonodavstva i tužiteljstvima, čiji bi zaposlenici trebali biti odgovarajuće osposobljeni, kako bi se osiguralo da se najranjivije žrtve identificiraju na samom početku postupka. Žrtve kojima je potrebna pojačana procjena trebalo bi procijeniti, prema potrebi, u suradnji ili koordinaciji s relevantnim institucijama i tijelima kao i s općim i specijalističkim službama za potporu, uključujući upućivanja na te službe, ovisno o pojedinačnim potrebama žrtava i fazi postupka. Takve su službe i tijela za izvršavanje zakonodavstva u najboljem položaju za procjenu stanja dobrobiti žrtve. Kontakt s telefonskim linijama za pomoć ne smatra se prvim kontaktom s nadležnim tijelima.

Relevantne institucije i tijela mogu uključivati nadležna pravosudna tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva koja rade sa žrtvama kao i tijela odgovorna za donošenje zaštitnih mjera. Pojedinačna procjena potreba žrtve trebala bi uključivati procjenu potreba žrtve za potporom, a ne samo potrebu za zaštitom. Ključno je identificirati žrtve kojima je potrebna posebna potpora kako bi se ciljana potpora, na primjer psihološka potpora, pružila onima koji je trebaju. Pri procjeni potreba žrtve za potporom i zaštitom glavni bi naglasak trebao biti na zaštiti sigurnosti žrtve i pružanju ciljane potpore i zaštite, uzimajući u obzir, među ostalim, individualnu situaciju dotične žrtve, učinak kaznenog djela i konkretne ranjivosti te žrtve. Pojedinačnom procjenom osobito bi trebalo uzeti u obzir osobne značajke žrtava, uključujući relevantna iskustva diskriminacije, među ostalim diskriminacije koja se temelji na intersekciji nekoliko osnova, kao što su rod, uključujući rodni identitet, dob, invaliditet, boravišni status, vjeroispovijest ili uvjerenje, jezik, raso, socijalno ili etničko podrijetlo i seksualna orijentacija. U pojedinačnoj procjeni trebalo bi uzeti u obzir, na temelju dostupnih informacija, i rizike koji potječu od počinitelja, koji bi mogao imati povijest nasilnog ponašanja, upotrebe oružja ili zlouporabe droga te stoga predstavljati veći rizik za žrtve, kao i situacije u kojima žrtve ovise o počinitelju, primjerice financijski. Pojedinačna procjena trebala bi se provoditi u najboljem interesu žrtve kako bi se spriječila sekundarna ili ponovljena viktimizacija. Ako je to relevantno i primjereno, u pojedinačnoj procjeni trebalo bi na odgovarajući način uzeti u obzir potrebe članova obitelji žrtve za potporom i zaštitom.

- (24) Kao rezultat procjene potrebe žrtava za zaštitom, žrtve kojima je potrebna fizička zaštita, posebno one u situacijama životne ugroženosti, trebale bi moći dobiti fizičku zaštitu prilagođenu svojoj konkretnoj situaciji. Mjere fizičke zaštite trebale bi uključivati prisutnost tijela za izvršavanje zakonodavstva ili drugih tijela koja pružaju fizičku zaštitu, mjere za udaljšavanje počinitelja od žrtve na temelju nacionalnih naloga za udaljšavanje, zabranu pristupa ili zaštitu ili pak upućivanja u skloništa i u drugi privremeni smještaj. Takve mjere mogu biti kaznenopravne, upravnoopravne ili građanskopravne prirode. Države članice trebale bi podići svijest među relevantnim nadležnim tijelima o dostupnosti takvih zaštitnih mjera te bi trebale osigurati da žrtve budu obaviještene i o dostupnosti takvih mjera i o svojem pravu da podnesu zahtjev za takve mjere. Skloništa i drugi primjeren privremeni smještaj za žrtve imaju ključnu ulogu u zaštiti žrtava od radnji nasilja. Osiguravaju siguran i hitan smještaj, u kojem žrtve mogu pronaći svoje utočište od nasilja i potporu da ponovno izgrade svoj život bez nasilja. Države članice obvezane su i Direktivom (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća⁶ te stoga moraju uspostaviti posebna skloništa i drugi primjeren privremeni smještaj za žrtve nasilja u obitelji i seksualnog nasilja jer oni za te žrtve predstavljaju osnovne usluge.

⁶ Direktiva (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (SL L, 2024/1385, 24.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>).

- (25) Nakon što se donese odluka o naknadi žrtvi u tijeku kaznenog postupka, počinitelj bi trebao bez nepotrebnog kašnjenja isplatiti dodijeljenu naknadu. Kašnjenje se računa od isteka zadnjeg dana roka za konačnu isplatu, a smatra se „nepotrebnim” kad premašuje ono što bi se, s obzirom na okolnosti slučaja, moglo razumno očekivati. Dodijeljena naknada iz ove Direktive naknada je koja je dodijeljena na temelju konačne odluke o naknadi. Države članice trebale bi uspostaviti odgovarajuće mjere izvršenja ili provedbe kako bi pomogle žrtvama u dobivanju te dodijeljene naknade. Takve mjere izvršenja ili provedbe mogle bi, među ostalim, uključivati zapljenu imovine, ovrhu koju provode sudski izvršitelji, administrativna zabrana na plaću ili javna plaćanja ili druge građanske ili kaznene postupke kojima se osigurava provedba konačne odluke o naknadi. Države članice imaju diskrecijsko pravo odlučiti hoće li žrtvi unaprijed isplatiti cijelu dodijeljenu naknadu ili njezin dio, u skladu s nacionalnim pravom. Isplata predujma naknade ne obvezuje države članice da uspostave nove mehanizme za naknadu ili da djeluju kao glavni platitelj te naknade.
- (26) Nadležna tijela zadržavaju punu diskreciju pri utvrđivanju mjera koje su prikladne kako bi se najmanju moguću mjeru smanjile poteškoće s kojima se suočavaju žrtve s boravištem u državi članici različitoj od one u kojoj je kazneno djelo počinjeno.

(27) Veličanje teških kaznenih djela kako su definirana nacionalnim pravom, kao što je javno poticanje na počinjenje kaznenog djela terorizma kako je definirano u članku 5. Direktive (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća⁷ ili odavanje počasti počinitelju teškog kaznenog djela, može dovesti do toga da se žrtve liši njihova dostojanstva te bi im moglo nanijeti dodatne patnje ili štetu. Takve bi žrtve trebale imati pristup mjerama za potporu i zaštitu predviđenima ovom Direktivom. Zbog takvih kaznenih djela žrtve mogu biti posebno ranjive u pogledu sekundarne i ponovljene viktimizacije, zastrašivanja i odmazde. Javno poticanje na počinjenje kaznenog djela terorizma, koje obuhvaća, među ostalim, veličanje terorističkih djela, kazneno je djelo u skladu s Direktivom (EU) 2017/541. Osim toga, javno poticanje na rasizam ili ksenofobiju ili javno odobravanje, poricanje ili grubo banaliziranje zločina genocida, zločina protiv čovječnosti ili ratnih zločina kaznena su djela u skladu s Okvirnom odlukom Vijeća 2008/913/PUP⁸. Ovom se Direktivom od država članica ne zahtijeva da kriminaliziraju veličanje teških kaznenih djela niti se zahtijeva kriminalizacija govora mržnje ili zločina iz mržnje. Zaključci Vijeća od 4. prosinca 2023. o poboljšanju potpore žrtvama terorizma i njihova priznavanja sadržavaju dragocjen popis najboljih praksi i mjera za bolju zaštitu žrtava takvih kaznenih djela. Važno je da države članice poduzmu i mjere za potporu žrtvama drugih vrsta kaznenih djela, kao što su žrtve seksualnog nasilja, koje su izložene visokom riziku od sekundarne viktimizacije i mogu, uslijed veličanja takvih kaznenih djela, pretrpjeti dodatne štete i biti lišene dostojanstva.

⁷ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj>).

⁸ Okvirna odluka Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima (SL L 328, 6.12.2008., str. 55., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj).

- (28) Mjere kojima se žrtvama i članovima njihovih obitelji omogućuje da izbjegnu kontakt s počiniteljem mogu uključivati dostupnost mobilnih zaslona u sudnicama.
- (29) Službenici koji će vjerojatno doći u osobni kontakt sa žrtvama trebali bi imati pristup te sudjelovati u redovnom i dostatnom osposobljavanju do razine prikladne za njihov kontakt sa žrtvama, u pogledu provedbe Direktive 2012/29/EU. Takvo je osposobljavanje posebno relevantno za policijske službenike, sudsko osoblje, suce, tužitelje, odvjetnike te one koji pružaju potporu žrtvama i službe za popravlanje štete, kao i za zdravstvene djelatnike, u mjeri u kojoj dolaze u kontakt sa žrtvama. Osposobljavanje nadležnih tijela trebalo bi biti djelotvorno i interdisciplinarno te bi trebalo biti usmjereno tako da iskorištava nove tehnologije za jačanje angažmana i interakcije. Važno je da programi osposobljavanja obuhvaćaju pitanja kao što je utvrđivanje vrste štete koju su pretrpjele žrtve, sprečavanje sekundarne i ponovljene viktimizacije, komunikacija koja je prilagođena žrtvama i koju odlikuje empatija, odabir odgovarajućih mjera za potporu i zaštitu te djelotvorna koordinacija i upućivanje na službe za potporu žrtvama. Osposobljavanje bi trebalo biti prilagođeno rodnoj osjetljivosti, invaliditetu, djeci i traumi. Djelotvornost osposobljavanja može se dodatno poboljšati suradnjom s nevladinim organizacijama, uključujući udruženja žrtava i organizacije civilnog društva. Važno je promicati uzajamno osposobljavanje i razmjenu dobrih praksi među nacionalnim tijelima, uključujući pravosudna tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva, te među organizacijama za potporu žrtvama kako bi se osigurala bolja potpora i zaštita žrtava te koordinacija među uključenim tijelima i organizacijama. Posebne smjernice i kontrolni popisi za službenike tijela za izvršavanje zakonodavstva smatraju se dobrom praksom. Osposobljavanje bi također trebalo biti usmjereno na kibernetički kriminal kako bi se osobama koje dolaze u kontakt sa žrtvama kibernetičkog kriminala omogućilo da odgovore na njihove posebne potrebe.

- (30) Unatoč znatnim poboljšanjima ostvarenima od stupanja na snagu Direktive 2012/29/EU, dokazi ukazuju na to da žrtve i dalje često nisu dostatno upoznate sa svojim pravima, što ugrožava djelotvornost te direktive, a žrtve obeshrabruje da se jave i prijave kazneno djelo. Stoga je nužno da države članice uspostave djelotvorne kampanje podizanja svijesti kako bi se povećala svijest žrtava o njihovim pravima na temelju Direktive 2012/29/EU, kako je izmijenjena ovom Direktivom, te o drugim pravima koja proizlaze iz nacionalnog prava, ako je primjenjivo. Države članice također bi trebale poduzeti odgovarajuće mjere radi podizanja svijesti sveukupnog stanovništva, među ostalim u školama. Takve bi se kampanje mogle provoditi različitim načinima komunikacije, primjerice u medijima, uključujući društvene medije, plakatima u javnom prijevozu, letcima na sudovima, u bolnicama i policijskim postajama ili mobilnim aplikacijama. Nadalje, države članice trebale bi poboljšati identifikaciju mjesta na kojima žrtve mogu tražiti i pronaći pomoć u vezi s ostvarivanjem svojih prava u skladu s ovom Direktivom, primjerice njihovim označivanjem ili uspostavom javnih evidencija i imenika, na primjer akreditiranih organizacija za potporu ili odvjetnika. Važno je da države članice takve mjere nastoje razraditi jednako za sve vrste kaznenih djela. Države članice trebale bi osigurati da se pojačanim mjerama uzimaju u obzir potrebe žrtava koje se suočavaju s preprekama u komunikaciji koje su veće nego kod drugih žrtava, uključujući žrtve s boravištem u državi članici koja nije država članica u kojoj je počinjeno kazneno djelo, žrtve s invaliditetom i djecu žrtve.

- (31) Žrtve ne mogu djelotvorno iskoristiti svoja prava na informiranje, potporu i zaštitu u skladu sa svojim pojedinačnim potrebama ako u njihovim nacionalnim pravosudnim sustavima nema dovoljno suradnje i koordinacije među onima koji dolaze u kontakt sa žrtvama. Bez bliske suradnje i koordinacije među relevantnim dionicima, kao što su središnja tijela u skladu s unutarnjom strukturom i podjelom nadležnosti u državama članicama, tijela za izvršavanje zakonodavstva, tužiteljstva, pravosudna tijela, tijela za zadržavanje, službe za popravljavanje štete i službe za potporu žrtvama, uz savjetovanje s relevantnim profesionalnim organizacijama i organizacijama civilnog društva, žrtvama je teško djelotvorno ostvariti svoja prava na temelju Direktive 2012/29/EU. Ostala tijela, kao što su zdravstvene, obrazovne i socijalne službe te nevladine organizacije, potiču se na sudjelovanje u toj suradnji i koordinaciji. To je osobito važno u kontekstu djece žrtava.

- (32) Kako bi uklonile nedostatke utvrđene u evaluaciji Direktive 2012/29/EU, države članice trebale bi uspostaviti i provesti posebne protokole ili smjernice. Ti protokoli ili smjernice ključni su kako bi se osiguralo da žrtve dobiju informacije o svojim pravima i o svojem predmetu te da ih se primjereno procijeni kako bi im se omogućilo da dobiju potporu i zaštitu koje odgovaraju njihovim pojedinačnim potrebama, koje se s vremenom mogu mijenjati. Protokoli ili smjernice mogu biti obvezujući ili neobvezujući te mogu biti uspostavljeni na način koji najbolje odgovara nacionalnim pravnim porecima i organizaciji pravosuđa u državama članicama. Pri provedbi protokola ili smjernica trebali bi ih se pridržavati oni kojima su upućeni. Ti protokoli ili smjernice trebali bi obuhvatiti organizaciju usluga i djelovanja, na temelju Direktive 2012/29/EU, kako je izmijenjena ovom Direktivom, nadležnih tijela i osoba koje dolaze u kontakt sa žrtvama u vezi s davanjem informacija žrtvama, olakšavanje prijavljivanja kaznenih djela za najranjivije žrtve, uključujući žrtve koje su zadržane i u zatvorenim okružjima, poput ustanova za institucionalnu skrb, pojedinačnu procjenu potreba žrtve i suradnju između službi za potporu. Kad je riječ o pružanju informacija žrtvama, važno je osigurati da takve informacije budu jednostavne i lako razumljive, da se pružaju pravodobno, ponavljaju tijekom vremena, pružaju u više formata, među ostalim usmeno, u pisanom i digitalnom obliku.

Kad je riječ o prijavljivanju kaznenih djela, među ostalim za osobe lišene slobode ili osobe čija je sloboda ograničena, protokoli ili smjernice trebali bi obuhvatiti pristup žrtava informacijama o njihovim pravima te potpori i zaštiti u skladu s njihovim potrebama, kao i načine prijavljivanja kaznenih djela. Protokoli ili smjernice trebali bi sadržavati opće upute, na sveobuhvatan način, ali bez razmatranja pojedinih predmeta, o organizaciji usluga, uključujući opće i specijalističke službe za potporu, i djelovanja na temelju Direktive 2012/29/EU, kako je izmijenjena ovom Direktivom. Ti protokoli ili smjernice mogu se temeljiti na postojećim metodama suradnje i koordinacije među nadležnim tijelima i drugim osobama koje su u kontaktu sa žrtvama u državama članicama.

- (33) Kako bi se žrtvama osigurala pouzdana i suvremena sredstva za ostvarivanje njihovih prava, države članice trebale bi žrtvama omogućiti da s nadležnim nacionalnim tijelima komuniciraju elektronički putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Takve informacijske i komunikacijske tehnologije mogle bi uključivati, na primjer, e-poštu, razgovore uživo, videopozive i internetske portale s pristupom informacijama za registrirane sudionike. Države članice slobodno odlučuju koja su sredstva komunikacije najprikladnija u odnosu na različite odredbe ove Direktive. Žrtve bi trebale imati mogućnost upotrebe informacijskih i komunikacijskih tehnologija za kontaktiranje telefonskih linija za pomoć žrtvama, primanje pisane potvrde o podnošenju prijave, prijavljivanje kaznenog djela putem interneta pod uvjetima utvrđenima u ovoj Direktivi te podnošenje dokaza ako je to izvedivo. Osim toga, žrtve bi trebale moći upotrebljavati pristupačne, sigurne i korisnicima prilagođene informacijske i komunikacijske tehnologije, ako su dostupne, za komuniciranje s nadležnim tijelima i službama za potporu. One bi osobito trebale moći upotrebljavati te tehnologije, ako su dostupne, za primanje informacija o svojim pravima od prvog kontakta s nadležnim tijelima i za primanje informacija o svojem predmetu, uključujući mogućnost da budu obaviještene o puštanju ili bijegu počinitelja iz pritvora te za primanje, na zahtjev, prijevoda pisane potvrde o podnošenju prijave.

Informacije iz prvog kontakta s nadležnim tijelom mogu se dostaviti elektroničkim putem u standardnom formatu. Žrtve bi trebale moći odabrati između dostupnih metoda komunikacije, a, ako je primjenjivo, države članice trebale bi predvidjeti takve informacijske i komunikacijske tehnologije kao alternativu metodi komunikacije uživo, a da je pritom ne zamijene. Metoda komunikacije uživo, među ostalim s nadležnim tijelima i službama za potporu, trebala bi i dalje biti dostupna žrtvama ako one to žele. Ako sustavi država članica zahtijevaju upotrebu posebnih metoda elektroničke identifikacije i potpisivanja, ti bi sustavi žrtvama s boravištem u drugim državama članicama trebali ponuditi jednake mogućnosti pristupa u skladu s Uredbom (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁹.

⁹ Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj>).

- (34) Žrtve kaznenih djela koja su počinjena u državi članici koja nije njihova država članica boravišta mogle bi biti nesposobne za davanje privole za obradu njihovih osobnih podataka, primjerice u situacijama u kojima je žrtva teško ozlijeđena ili neposredno nakon terorističkog napada. U takvim slučajevima država članica u kojoj je počinjeno kazneno djelo trebala bi moći obrađivati osobne podatke žrtve, među ostalim prenositi te osobne podatke nadležnim tijelima države članice boravišta žrtve, bez privole žrtve, u skladu s primjenjivim pravom Unije, a posebno člankom 6. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰. Za potrebe izvršavanja zakonodavstva primjenjuje se Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹.

¹⁰ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

¹¹ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj>).

- (35) Države članice trebale bi osigurati dostatne ljudske i financijske resurse za djelotvornu primjenu mjera utvrđenih u ovoj Direktivi . Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti uspostavljanju telefonskih linija za pomoć žrtvama, osiguravanju neometanog funkcioniranja općih i specijalističkih službi za potporu, pružanju pravne pomoći i pojedinačnoj procjeni potreba žrtava za potporom i zaštitom, među ostalim ako takve usluge pružaju nevladine organizacije.

- (36) Unija i države članice stranke su Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom¹² („Konvencija UN-a”) i moraju poštovati obveze iz Konvencije UN-a u okviru svojih nadležnosti. Na temelju članka 13. Konvencije UN-a države stranke obvezne su osobama s invaliditetom osigurati djelotvoran pristup pravosuđu na ravnopravnoj osnovi s drugima, zbog čega je potrebno osigurati pristupačnost te razumnu prilagodbu i postupovne prilagodbe kako bi žrtve s invaliditetom uživale svoja prava žrtava na ravnopravnoj osnovi s drugima. Člankom 2. Konvencije UN-a „razumna prilagodba” definirana je kao potrebna i prikladna preinaka i podešavanja, koja ne predstavljaju nerazmjerno ili neprimjereno opterećenje, kada je to u pojedinačnom slučaju potrebno kako bi se osobama s invaliditetom osiguralo uživanje ili korištenje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda na ravnopravnoj osnovi s drugima. Zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga utvrđenima u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća¹³ može se olakšati provedba Konvencije UN-a i osigurati da prava žrtava utvrđena u Direktivi 2012/29/EU budu pristupačna osobama s invaliditetom.

¹² SL L 23, 27.1.2010., str. 37.

¹³ Direktiva (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 151, 7.6.2019., str. 70., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).

U članku 13. Konvencije UN-a upućuje se na „postupovne prilagodbe” kao sredstvo za olakšavanje djelotvornog sudjelovanja osoba s invaliditetom u kaznenim postupcima, ali se ne nudi definicija tog pojma. Korisne smjernice u tom pogledu mogu se pronaći u Međunarodnim načelima i smjernicama o pristupu pravosuđu za osobe s invaliditetom iz 2020. Odbora Ujedinjenih naroda za prava osoba s invaliditetom. Prema tim smjernicama postupovne prilagodbe znači sve potrebne i odgovarajuće izmjene i prilagodbe u kontekstu pristupa pravosuđu, ako je to u konkretnom slučaju potrebno, kako bi se osiguralo sudjelovanje osoba s invaliditetom na ravnopravnoj osnovi s drugima. One mogu uključivati posrednike ili koordinate, postupovne prilagodbe i komunikacijsku potporu. Postupovne prilagodbe nisu ograničene konceptom nerazmjernog ili neprimjerenog opterećenja.

- (37) Eurojust bi u skladu sa svojim mandatom na temelju Uredbe (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴ trebao osigurati primjereno razmatranje zahtjeva koji se odnose na prava žrtava.

¹⁴ Uredba (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o Agenciji Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) te zamjeni i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2002/187/PUP (SL L 295, 21.11.2018., str. 138., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1727/oj>).

- (38) Prikupljanje točnih i koherentnih podataka te pravodobno objavljivanje prikupljenih podataka i statistika ključni su za osiguravanje potpunog poznavanja prava žrtava u Uniji te za praćenje provedbe Direktive 2012/29/EU, kako je izmijenjena ovom Direktivom. Očekuje se da će uvođenje zahtjeva da države članice svake tri godine na usklađen način prikupljaju i dostavljaju Komisiji podatke razvrstane prema spolu, dobnoj skupini i, ako je to moguće i relevantno, prema odnosu između žrtve i počinitelja te vrsti kaznenog djela, dostupne na središnjoj razini za žrtve kaznenih djela, biti relevantan korak kojim će se osigurati da se donose politike i strategije koje se temelje na podacima. Podaci o odnosu između žrtve i počinitelja te vrsti kaznenog djela korisni su za utvrđivanje temeljnih obrazaca, bolje razumijevanje dinamike rizika i utvrđivanje ranjivih skupina. Agencija Europske unije za temeljna prava i dalje podupire Komisiju i države članice u prikupljanju, proizvodnji i diseminaciji dostupnih statističkih podataka o žrtvama i u izvješćivanju o dostupnim podacima na središnjoj razini iz kojih se vidi kako su žrtve ostvarivale prava utvrđena u Direktivi 2012/29/EU, kako je izmijenjena ovom Direktivom.
- (39) Države članice primile su na znanje da je Komisija, kako bi se osigurala dosljednost i djelotvornost mjera povezanih s politikom o pravima žrtava, koja je međusektorska u mnogim različitim područjima politika, imenovala koordinadora za prava žrtava odgovornog za osiguravanje neometanog funkcioniranja platforme za prava žrtava te su se obvezale na konstruktivnu suradnju s tim koordinatorom.

- (40) U skladu s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima djelotvoran pravni lijek mora biti dostupan u slučaju kršenja prava na temelju ove Direktive. Osim toga, načelom djelotvornosti prava Unije zahtijeva se da se nacionalnim postupovnim pravom ne onemogućuje ili pretjerano ne otežava ostvarivanje prava koja proizlaze iz prava Unije.
- (41) Ova se Direktiva primjenjuje na sve žrtve svih kaznenih djela te ne utječe na specifičnije odredbe sadržane u drugim pravnim aktima Unije koje se bave posebnim potrebama određenih kategorija žrtava, kao što su žrtve trgovanja ljudima, žrtve seksualnog zlostavljanja, djeca žrtve seksualnog iskorištavanja, uključujući djecu žrtve materijala koji sadržava seksualno zlostavljanje, žrtve nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te žrtve terorizma.
- (42) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive ne mogu dostatno ostvariti države članice jer je potrebno olakšati pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima tako da se osigura povjerenje u jednak pristup pravima žrtava, neovisno o tome gdje je u Uniji kazneno djelo počinjeno, nego se zbog opsega i učinaka predviđenih mjera oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

- (43) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (44) U skladu s člankom 3. i člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i UFEU-u, Irska je pismom od 27. listopada 2023. obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Direktive.
- (45) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵.
- (46) Direktivu 2012/29/EU trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

¹⁵ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

Članak 1.
Izmjene Direktive 2012/29/EU

Direktiva 2012/29/EU mijenja se kako slijedi:

1. umeće se sljedeći članak:

„Članak 3.a

Telefonske linije za pomoć žrtvama

1. Države članice poduzimaju mjere potrebne za uspostavu pristupačnih, korisnicima prilagođenih, sigurnih, besplatnih i povjerljivih telefonskih linija za pomoć žrtvama. Te telefonske linije za pomoć:
 - (a) pružaju žrtvama informacije iz članka 4. stavka 1.;
 - (b) nude žrtvama emocionalnu potporu;
 - (c) upućuju žrtve na relevantne službe, uključujući opće i specijalističke službe za potporu ili specijalističke telefonske linije za pomoć, ako je to potrebno.
2. Države članice osiguravaju da su telefonske linije za pomoć iz stavka 1. dostupne telefonom putem telefonskog broja za domaće pozive na razini Unije, odnosno ‚116 006‘, uz postojeće nacionalne telefonske brojeve. Države članice također osiguravaju da se takve usluge pružaju putem drugih sigurnih i pristupačnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija, uključujući internetske aplikacije i internetske stranice.

3. Države članice osiguravaju da su, uz broj na razini Unije, telefonske linije za pomoć dostupne putem namjenskog broja za međunarodne pozive za žrtve koje su pretrpjele štetu u državi članici koja nije njihova država članica boravišta. Takvi međunarodni pozivi ne moraju biti besplatni.
4. Države članice osiguravaju da su usluge koje pružaju njihove telefonske linije za pomoć iz stavka 1. dostupne na njihovu službenom jeziku ili službenim jezicima, kako je utvrđeno nacionalnim pravom. Države članice nastoje osigurati pružanje tih usluga na barem još jednom jeziku razumljivom mnogima u dotičnoj državi članici.
5. Ako se usluge iz stavka 1. točaka (a) i (c) pružaju s pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija, države članice osiguravaju da su te usluge dostupne na jeziku koji žrtva može razumjeti, primjerice s pomoću tehnologija pisanog i usmenog prevođenja.
6. Telefonske linije za pomoć mogu uspostaviti javne ili nevladine organizacije i mogu biti organizirane na profesionalnoj ili dobrovoljnoj osnovi.
7. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da telefonske linije za pomoć pružaju kvalitetnu i pristupačnu potporu žrtvama uz adekvatno radno vrijeme.
8. Države članice osiguravaju da telefonskim linijama upravljaju odgovarajuće osposobljene osobe.”;

2. umeće se sljedeći članak:

„Članak 5.a

Prijavljivanje kaznenih djela

1. Države članice osiguravaju da žrtve mogu nadležnim tijelima prijavljivati kaznena djela putem besplatnih, pristupačnih, korisnicima prilagođenih, sigurnih i lako dostupnih kanala.

Države članice osiguravaju da se, uz osobno prijavljivanje kaznenih djela, kaznena djela mogu prijaviti nadležnim tijelima s pomoću besplatnih, pristupačnih, sigurnih i korisnicima prilagođenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija barem za slučajeve koji nisu hitni i nenasilna kaznena djela, pod uvjetom da je takvo prijavljivanje u najboljem interesu žrtava.

Ako država članica predviđa mogućnost prijavljivanja kaznenih djela s pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija, ta mogućnost, ako je to izvedivo, uključuje podnošenje dokaza.

Prijavljivanjem kaznenih djela s pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija ne dovode se u pitanje nacionalna postupovna pravila u pogledu formaliziranja takvog prijavljivanja i podnošenja dokaza.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi fizičkoj i pravnoj osobi koja zna ili u dobroj vjeri sumnja da su počinjena kaznena djela ili da se mogu očekivati radnje nasilja olakšale prijavljivanje nadležnim tijelima, u skladu s nacionalnim postupovnim pravilima.
3. Kako bi se organizacijama civilnog društva za koje je vjerojatno da će primati informacije o kaznenim djelima olakšalo prijavljivanje kao trećim stranama, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile suradnju između nadležnih tijela i takvih organizacija.
4. Ako osoba koja nije žrtva prijavi kazneno djelo, države članice osiguravaju da, prema potrebi i u skladu s nacionalnim pravom, nadležna tijela poduzmu odgovarajuće mjere za zaštitu žrtve prije nego što se počinitelja obavijesti o prijavi kaznenog djela.
5. Države članice osiguravaju da svaka osoba koja je lišena slobode ili čija je sloboda ograničena doista može prijaviti kazneno djelo počinjeno u ustanovi za zadržavanje ili smještaj koju ta osoba ne smije napustiti ili nije u mogućnosti slobodno napustiti ili na mjestu u kojem je sloboda kretanja te osobe ograničena. U takve se ustanove ubrajaju najmanje:
 - (a) zatvori, centri za zadržavanje i prostorije za zadržavanje osumnjičenika i okrivljenika;

- (b) specijalizirane ustanove za zadržavanje i smještaj državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u dotičnoj državi članici, među ostalim radi organizacije njihova vraćanja i udaljavanja;
 - (c) ustanove za tražitelje i korisnike međunarodne zaštite;
 - (d) bilo koji drugi oblik javne ili privatne institucije koji žrtva ne smije napustiti ili nije u mogućnosti slobodno napustiti kao što su specijalizirani centri za smještaj osoba s invaliditetom, djece i starijih osoba.
6. Države članice osiguravaju da, ako se djeca obraćaju nadležnim tijelima da bi prijavila kaznena djela, postupci prijavljivanja budu sigurni, da se provode na povjerljiv način u skladu s nacionalnim pravom, da su osmišljeni i dostupni na način prilagođen djeci te da se pri tome upotrebljava jezik primjeren njihovoj dobi i zrelosti.

Države članice osiguravaju da, ako kazneno djelo obuhvaća nositelja roditeljske odgovornosti i postoji sukob interesa između djeteta žrtve i nositelja roditeljske odgovornosti, mogućnost djeteta žrtve da prijavi kazneno djelo nije uvjetovana pristankom nositelja roditeljske odgovornosti. Države članice osiguravaju da nadležna tijela poduzmu potrebne mjere radi zaštite sigurnosti djeteta prije nego što obavijeste nositelja roditeljske odgovornosti o prijavi kaznenog djela.

7. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se žrtve koje su državljani trećih zemalja, bez obzira na njihov boravišni status, ne obeshrabruju od prijavljivanja kaznenog djela i da se prema njima postupa na nediskriminirajući način. Države članice posebno osiguravaju da se sve žrtve, bez obzira na njihov boravišni status, ne sprečavaju u ostvarivanju svojih prava na temelju ove Direktive, uključujući njihovo pravo na saslušanje u skladu s člankom 10. i pravo na provedbu pojedinačne procjene u skladu s člankom 22.

Države članice mogu, u skladu s nacionalnim pravom, u bilo kojem trenutku izdati neovisnu boravišnu dozvolu ili drugo odobrenje kojim se omogućuje pravo na boravak državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njihovu državnom području.

8. Države članice osiguravaju da se u trenutku prijave kaznenog djela:
 - (a) žrtve obavješćuju o mogućnosti otkrivanja njihovih osobnih podataka počinitelju u skladu s člankom 21. stavkom 3. kako bi se počinitelju omogućilo ostvarivanje prava na obranu; i
 - (b) žrtvama pruža prilika da iznesu svoje stajalište u vezi s tom mogućnosti.”;

3. članak 6. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. dodaju se sljedeće točke:

- „(c) svaka odluka o poduzimanju kaznenog progona protiv počinitelja;
- (d) o dostupnosti zaštitnih mjera, uključujući naloge za zaštitu;
- (e) o ulozi žrtve u kaznenom postupku u skladu s nacionalnim pravilima, uključujući, prema potrebi, o mogućnosti da postane stranka u takvom postupku;
- (f) o primjenjivim pravilima o zahtijevanju i dobivanju naknade.”;

(b) stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Države članice osiguravaju da se žrtvama pruži prilika da budu obaviještene, bez nepotrebne odgode, o puštanju iz pritvora, među ostalim pod sudskim nadzorom, ili bijegu iz pritvora osobe koja je bila zadržana, protiv koje se vodio kazneni progon ili koja je osuđena za kazneno djelo. Nadalje, države članice osiguravaju da žrtve budu obaviještene o svim relevantnim mjerama koje su poduzete radi njihove zaštite u slučaju puštanja ili bijega počinitelja.”;

(c) dodaje se sljedeći stavak:

„7. Države članice osiguravaju da se činjenica da su žrtve obaviještene o svojem pravu na dobivanje informacija o kaznenom postupku, kao i zahtjev žrtava za dobivanje informacija na temelju ovog članka, propisno evidentiraju u skladu s postupkom evidentiranja na temelju nacionalnog prava.”;

4. u članku 7. stavci 6. i 7. zamjenjuju se sljedećim:

„6. Neovisno o stavcima 1. i 3., umjesto pisanog prijevoda može se osigurati usmeni prijevod ili usmeni sažetak bitnih dokumenata, pod uvjetom da takav usmeni prijevod ili usmeni sažetak ne ugrožava pravičnost postupka ni mogućnost žrtve da ostvaruje svoja prava, uključujući mogućnost sudjelovanja u kaznenom postupku u skladu sa svojom ulogom u njemu.

7. Države članice osiguravaju da nadležno tijelo procijeni trebaju li žrtve usmeno ili pisano prevođenje kako je predviđeno u stavcima 1. i 3. ovog članka. Žrtve mogu pobijati odluku o odbijanju pružanja usmenog ili pisanog prevođenja. Postupovna pravila za takvo pobijanje određuju se nacionalnim pravom. Odredbe članka 10.b stavka 2. primjenjuju se na odluke o odbijanju pružanja usmenog ili pisanog prevođenja donesene tijekom sudskih rasprava.”;

5. članak 8. mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

- „2. Države članice osiguravaju da relevantne opće ili specijalističke službe za potporu bez nepotrebne odgode stupe u kontakt sa žrtvama ako se pojedinačnom procjenom iz članka 22. utvrdi potreba za potporom i pod uvjetom da žrtva, nakon što je informirana o uslugama potpore koje se mogu pružiti, pristane na to da službe za potporu stupe u kontakt s njom ili ako žrtva zatraži potporu.
3. Države članice poduzimaju mjere za uspostavu, uz opće službe za potporu žrtvama ili kao njihov sastavni dio, besplatnih specijalističkih službi za potporu koje poštuju načelo povjerljivosti ili za omogućivanje organizacijama za potporu žrtvama obraćanje postojećim specijaliziranim subjektima koji pružaju takvu specijalističku potporu. Žrtve imaju pristup takvim službama u skladu sa svojim posebnim potrebama, a članovi obitelji imaju pristup u skladu sa svojim posebnim potrebama i stupnjem štete koju su pretrpjeli kao posljedicu kaznenog djela počinjenog protiv žrtve. Ako se usluge specijalističke potpore ne pružaju kao sastavni dio općih službi za potporu žrtvama, koordiniraju se opće i specijalističke službe za potporu.”;

(b) dodaju se sljedeći stavci:

- „6. Države članice nastoje osigurati da specijalističke službe za potporu ostanu u potpunosti operativne za žrtve u kriznim vremenima kao što su zdravstvene krize, humanitarne situacije ili druga izvanredna stanja.
7. Službe za potporu žrtvama moraju biti raspoložive i lako dostupne, među ostalim na internetu ili putem drugih primjerenih sredstava, kao što su informacijske i komunikacijske tehnologije. Države članice osiguravaju dostatnu geografsku raspodjelu i kapacitete službi za potporu žrtvama iz ovog članka i članka 9.a, uzimajući u obzir geografska obilježja i demografski sastav dotične države članice.”;

6. članak 9. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) informacije, savjete i potporu relevantne za prava žrtava, uključujući one koji se odnose na pristup nacionalnim shemama za naknadu štete prouzročene kaznenim djelima, pristup pravnom savjetovanju, uključujući pravnu pomoć, i na njihovu ulogu u kaznenom postupku, uključujući pripremu za prisustvovanje raspravi;”;

ii. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) emocionalnu potporu;

(ca) psihološku potporu ili, ako psihološka potpora nije dostupna, upućivanje na službe koje mogu pružiti psihološku potporu;”;

iii. dodaje se sljedeći podstavak:

„Za potrebe prvog podstavka točke (ca), ako je pojedinačnom procjenom iz članka 22. utvrđena posebna potreba za psihološkom potporom, žrtvi kojoj je takva potpora potrebna na raspolaganju je dodatna psihološka potpora onoliko dugo koliko je potrebno, u skladu s pojedinačnim potrebama žrtve i relevantnim nacionalnim zdravstvenim ili socijalnim sustavima kojima se uređuje pristup psihološkoj potpori.”;

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da službe za potporu žrtvama obrate posebnu pozornost na posebne potrebe žrtava koje su pretrpjele znatnu štetu zbog težine kaznenog djela.”;

(c) u stavku 3. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) ciljanu i integriranu potporu, kao i informacije o službama koje pružaju medicinske i forenzičke preglede i, prema potrebi, upućivanje na njih, što može uključivati sveobuhvatne zdravstvene usluge, uključujući usluge zdravstvene skrbi u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, u skladu s nacionalnim pravom, te informacije o socijalnom i psihološkom savjetovanju, uključujući skrb u slučaju traume, i, prema potrebi, upućivanje na takvo savjetovanje, za žrtve s posebnim potrebama, kao što su žrtve seksualnog nasilja, žrtve rodno uvjetovanog nasilja, uključujući nasilje nad ženama i nasilje u obitelji obuhvaćene područjem primjene Direktive (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća*, žrtve trgovanja ljudima, žrtve organiziranog kriminala, žrtve s invaliditetom, žrtve iskorištavanja, žrtve zločina iz mržnje, žrtve terorizma, žrtve mučenja, žrtve prisilnog nestanka i žrtve genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina ili zločina agresije kako su definirani u člancima 6., 7., 8. i 8.a Statuta Međunarodnog kaznenog suda.

* Direktiva (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (SL L, 2024/1385, 24.5.2024., <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>).”;

(d) dodaju se sljedeći stavci:

- „4. Države članice pružaju žrtvama seksualnog nasilja pravodoban pristup zdravstvenim uslugama, među ostalim uslugama zdravstvene skrbi u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, u skladu s Direktivom (EU) 2024/1385 i nacionalnim pravom.
5. Države članice pružaju zaštitu i usluge specijalističke potpore potrebne za zadovoljavanje višestrukih potreba žrtava s posebnim potrebama u skladu s protokolima ili smjernicama iz članka 26.a stavka 1. točke (d).
6. Države članice osiguravaju da službe za potporu iz ovog članka i članka 9.a ispunjavaju primjenjive standarde u pogledu kvalitete tih usluga. Usluge koje pružaju službe za potporu prema potrebi se preispituju i, ako je to potrebno, na odgovarajući način prilagođavaju. Preispitivanja tih usluga ne smiju nepotrebno opteretiti organizacije koje pružaju te usluge.”;

7. u poglavlju II. umeće se sljedeći članak:

„Članak 9.a

Službe za ciljanu i integriranu potporu za djecu žrtve

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale dostupnost djeci prilagođenih službi za ciljanu i integriranu potporu za djecu žrtve koje pružaju potporu i zaštitu primjerene dobi i potrebne za sveobuhvatno odgovaranje na višestruke potrebe djece žrtava, uključujući djecu koja su pretrpjela štetu jer su svjedočila kaznenom djelu.
2. Službe za ciljanu i integriranu potporu za djecu žrtve navedene u stavku 1. osiguravaju koordinirani višeagencijski mehanizam koji uključuje sljedeće usluge:
 - (a) pružanje informacija navedenih u članku 4.;
 - (b) liječničke preglede;
 - (c) emocionalnu, socijalnu i psihološku potporu;
 - (d) administrativnu pomoć;
 - (e) prijavljivanje kaznenih djela;

(f) pojedinačnu procjenu iz članka 22.;

(g) videosnimanje saslušanja iz članka 24. stavka 1. točke (a).

3. Države članice razmatraju osiguravanje pružanja usluga iz stavka 2. u istim prostorijama, pri čemu posebnu pozornost posvećuju interesima djece žrtava, među ostalim težini štete koju su djeca žrtve pretrpjela kao posljedicu kaznenog djela.
4. Službe za ciljanu i integriranu potporu za djecu žrtve iz ovog članka mogu se uspostaviti kao javne ili nevladine organizacije.”;

8. umeću se sljedeći članci:

„Članak 10.a

Pravo na pomoć u prostorijama suda

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da žrtve dobiju emocionalnu potporu i praktične informacije o organizacijskim aspektima kaznenog sudskog postupka, u prostorijama suda i u skladu s njihovim pojedinačnim potrebama.

Članak 10.b

Pravo na informiranje o odlukama donesenima tijekom sudskog postupka i pravo na preispitivanje

1. Države članice osiguravaju da žrtve, u skladu s njihovim statusom u kaznenom postupku na temelju nacionalnog prava, budu bez odgode informirane o odlukama u pogledu njihova prava na usmeno i pisano prevođenje tijekom sudskih rasprava u skladu s člankom 7. stavcima 1. i 3. i odlukama u pogledu mjera u skladu s člankom 23. stavkom 3., donesenima u sudskim postupcima koje na njih izravno utječu.
2. Države članice osiguravaju da žrtve, u skladu s njihovim statusom u kaznenom postupku na temelju nacionalnog prava, imaju pravo zatražiti preispitivanje, u skladu s nacionalnim pravom, barem svake odluke donesene tijekom sudskih rasprava u pogledu njihova:
 - (a) prava na usmeno ili pisano prevođenje u skladu s člankom 7. stavcima 1. i 3.;
 - (b) prava na saslušanje u skladu s člankom 10.; i
 - (c) prava na pravnu pomoć u skladu s člankom 13.

Države članice mogu predvidjeti mogućnost za žrtve da zatraže preispitivanje odluka donesenih na temelju članka 18. i članka 23. stavka 3.

Postupovna pravila za preispitivanje odluka u skladu s ovim stavkom, uključujući pitanje ima li takvo preispitivanje odgodni učinak, utvrđuju se nacionalnim pravom. Razmatranje takvog preispitivanja ne smije neopravdano produljiti kazneni postupak. To preispitivanje može se provesti na istom stupnju i od strane istog tijela, uključujući usmeno tijekom sudskog postupka.”;

9. članak 13. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 13.

Pravo na pravnu pomoć

1. Države članice osiguravaju da žrtve koje imaju pravo postati stranke u kaznenom postupku i koje nemaju dostatna sredstva za plaćanje pomoći odvjetnika tijekom kaznenog postupka imaju pristup pravnoj pomoći, među ostalim, ako je to primjenjivo, za potrebe zahtijevanja naknade.

Države članice mogu provesti provjeru imovinskog stanja, provjeru osnovanosti zahtjeva ili oboje kako bi utvrdile treba li odobriti pravnu pomoć.

Ako država članica provodi provjeru imovinskog stanja, u obzir uzima sve relevantne i objektivne čimbenike, kao što su dohodak, kapital i obiteljska situacija dotične osobe, troškovi pomoći odvjetnika i životni standard u toj državi članici, kao i ovisnost žrtve o počinitelju.

Ako država članica provodi provjeru osnovanosti zahtjeva, u obzir uzima težinu kaznenog djela, složenost predmeta i težinu štete koju je pretrpjela žrtva.

Postupovna pravila o pristupu pravnoj pomoći za žrtve određuju se nacionalnim pravom.

2. Neovisno o stavku 1., države članice osiguravaju da određene kategorije žrtava, kako su definirane nacionalnim pravom, kao što su djeca žrtve ili žrtve s invaliditetom, koje imaju pravo postati stranke u kaznenom postupku i koje nemaju dostatna sredstva, imaju pravo na pravnu pomoć.”;

10. u članku 16. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

- „2. Države članice uspostavljaju mjere izvršenja ili provedbe čiji je cilj olakšati da počinitelj bez nepotrebnog kašnjenja isplati naknadu dodijeljenu žrtvi.
3. Ako je žrtvi nasilnog kaznenog djela počinjenog s namjerom dodijeljena naknada, ali počinitelj nije isplatio tu dodijeljenu naknadu žrtvi u razumnom roku niti su mjere iz stavka 2. bile uspješne u razumnom roku, države članice toj žrtvi mogu unaprijed isplatiti cijelu dodijeljenu naknadu ili njezin dio, u skladu s nacionalnim pravom. Takvo plaćanje ne oslobađa počinitelja od njegove obveze plaćanja dodijeljene naknade, a države članice imaju pravo na povrat tog plaćanja od počinitelja.”;

11. članak 17. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da njihova nadležna tijela poduzimaju odgovarajuće mjere kojima se na najmanju moguću mjeru svode poteškoće žrtava s boravištem u državi članici različitoj od one u kojoj je kazneno djelo počinjeno, a posebno u vezi s organiziranjem postupka. U tu svrhu tijela države članice u kojoj je kazneno djelo počinjeno moraju biti u mogućnosti:

- (a) uzeti izjavu od žrtve odmah nakon podnošenja prijave za kazneno djelo nadležnom tijelu;
- (b) saslušati žrtve s boravištem u drugoj državi članici putem videokonferencije ili druge vrste audiovizualnog prijenosa u skladu s Konvencijom utvrđenom od strane Vijeća u skladu s člankom 34. Ugovora o Europskoj uniji o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima među državama članicama Europske unije^{*}, potpisanom 29. svibnja 2000., i Direktivom 2014/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća^{**};

- (c) olakšati sudjelovanje žrtava s boravištem u drugoj državi članici u kaznenom postupku putem videokonferencije ili drugih tehnologija za komunikaciju na daljinu, u mjeri u kojoj je to moguće na temelju prava Unije i nacionalnog prava te u skladu s ulogom žrtve u kaznenom postupku.

* SL C 197, 12.7.2000., str. 3.

** Direktiva 2014/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima (SL L 130, 1.5.2014., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>).”;

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„4. Države članice osiguravaju da nadležna tijela mogu zatražiti pomoć Eurojusta u skladu s Uredbom (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća^{*} i Europske pravosudne mreže uspostavljene Odlukom Vijeća 2008/976/PUP^{**} te da Eurojustu i Europskoj pravosudnoj mreži mogu proslijediti informacije u svrhu olakšavanja suradnje s nadležnim tijelima drugih država članica u prekograničnim predmetima, u skladu s mandatima Eurojusta i Europske pravosudne mreže.

* Uredba (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o Agenciji Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) te zamjeni i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2002/187/PUP (SL L 295, 21.11.2018., str. 138., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1727/oj>).

** Odluka Vijeća 2008/976/PUP od 16. prosinca 2008. o Europskoj pravosudnoj mreži (SL L 348, 24.12.2008., str. 130., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/976/oj>).”;

12. umeće se sljedeći članak:

„Članak 18.a

Dodatno pravo na zaštitu

Države članice osiguravaju da se pristup mjerama za potporu i zaštitu na temelju ove Direktive može odobriti žrtvama koje su pretrpjele dodatnu štetu, kao što je lišavanje dostojanstva, koja je posljedica veličanja teških kaznenih djela kako su definirana nacionalnim pravom, kao što je javno poticanje na počinjenje kaznenog djela terorizma kako je definirano u članku 5. Direktive (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća*, ili odavanja počasti počiniteljima.

* Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj>).”;

13. članak 19. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 19.

Pravo na izbjegavanje kontakta s počiniteljem

1. Države članice uspostavljaju potrebne uvjete kako bi, prema potrebi, omogućile izbjegavanje kontakta između žrtava i članova njihovih obitelji i počinitelja u prostorijama u kojima se vodi kazneni postupak, po službenoj dužnosti ili na zahtjev žrtve, osim ako kazneni postupak zahtijeva takav kontakt.
2. Države članice osiguravaju da nove prostorije suda imaju odvojene čekaonice za žrtve. Države članice procjenjuju mogućnost i izvedivost stvaranja odvojenih čekaonica za žrtve u postojećim prostorijama suda.
3. Države članice osiguravaju da žrtve, prema potrebi, budu obaviještene o mjerama koje su dostupne kako bi se izbjegao kontakt s počiniteljem.”;

14. članak 21. mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Pravo na zaštitu privatnosti i neotkrivanje osobnih podataka”;

(b) dodaju se sljedeći stavci:

- „3. Države članice osiguravaju da se osobni podaci o mjestu boravišta žrtve ili drugi jednakovrijedni podaci za kontakt, kao što su telefonski broj i e-adresa žrtve, ne pružaju počinitelju, osim ako je otkrivanje potrebno u svrhe članka 7. Direktive 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća * ili ako su nadležna tijela, na zahtjev ili po službenoj dužnosti, nakon procjene pojedinačnog slučaja, utvrdila da postoji legitiman interes za otkrivanje koji nadilazi pravo žrtve na zaštitu osobnih podataka.
4. Stavak 3. primjenjuje se na kaznene postupke započete nakon ... [tri godine od datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni].

* Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku (SL L 142, 1.6.2012., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/13/oj>).”;

15. članak 22. mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Pojedinačna procjena žrtava radi utvrđivanja posebnih potreba za potporom i zaštitom”;

(b) stavci 1., 2., 3. i 4. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da se pravodobno provodi pojedinačna procjena žrtava („pojedinačna procjena”) kako bi se tijekom cijelog postupka utvrdile posebne potrebe za potporom i zaštitom te kako bi se utvrdilo bi li i u kojem opsegu žrtve imale koristi od dodatne psihološke potpore u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (ca), usluga predviđenih člankom 9.a ili posebnih mjera u skladu s člankom 18., 18.a, 23. ili 24. zbog osobite ranjivosti te žrtve na sekundarnu i ponovljenu viktimizaciju, zastrašivanje ili odmazdu.

Države članice određuju praktičnu organizaciju pojedinačne procjene žrtava.

- 1.a Pojedinačna procjena pokreće se u najranijoj mogućoj fazi, kao što je prvi kontakt žrtve s nadležnim tijelima, i traje onoliko dugo koliko je potrebno, ovisno o posebnim potrebama svake žrtve. Ako rezultat početne faze pojedinačne procjene koju su provela tijela koja prva budu u kontaktu sa žrtvom pokaže da je potrebna pojačana procjena, takva se procjena, prema potrebi, provodi u suradnji ili koordinaciji s relevantnim institucijama i tijelima, kao i s općim i specijalističkim službama za potporu, među ostalim upućivanjem na takve službe, ovisno o pojedinačnim potrebama žrtava i fazi postupka.

Pojedinačnu procjenu provode odgovarajuće osposobljene osobe, u najboljem interesu žrtve, pri čemu se posebna pozornost posvećuje sprečavanju sekundarne ili ponovljene viktimizacije.

Nadležna tijela, institucije, tijela i službe za potporu odgovaraju na potrebe žrtava za potporom i zaštitom bez nepotrebne odgode i na koordiniran način.

2. U pojedinačnoj procjeni uzimaju se u obzir:
 - (a) osobne značajke žrtve, uključujući relevantna iskustva diskriminacije, među ostalim diskriminacije koja se temelji na intersekciji nekoliko osnova kao što su rod, uključujući rodni identitet, dob, invaliditet, boravišni status, vjeroispovijest ili uvjerenje, jezik, rasno, socijalno ili etničko podrijetlo, rodni identitet i seksualna orijentacija;
 - (b) vrsta ili priroda kaznenog djela;
 - (c) okolnosti kaznenog djela;
 - (d) odnos žrtve s počiniteljem i rizici koji potječu od počinitelja.
3. U kontekstu pojedinačne procjene posebna se pozornost posvećuje:
 - (a) žrtvama koje su pretrpjele znatnu štetu zbog težine ili ponavljanja kaznenog djela;
 - (b) žrtvama koje su pretrpjele kazneno djelo počinjeno zbog neke osobine osobe ili diskriminatornog motiva koji bi osobito mogli biti povezani s njihovim osobnim značajkama;
 - (c) žrtvama koje njihov odnos s počiniteljem i ovisnost o njemu čine posebno ranjivima.

Za potrebe prvog podstavka na odgovarajući se način uzimaju u obzir žrtve terorizma, žrtve organiziranog kriminala, žrtve trgovanja ljudima, žrtve rodno uvjetovanog nasilja, uključujući nasilje nad ženama i nasilje u obitelji, žrtve seksualnog nasilja, uključujući seksualno zlostavljanje djece, žrtve iskorištavanja, žrtve zločina iz mržnje, žrtve mučenja, žrtve prisilnog nestanka žrtve s invaliditetom i žrtve genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina ili zločina agresije kako su definirani u člancima 6., 7., 8. i 8.a Statuta Međunarodnog kaznenog suda. Posebna pozornost posvećuje se, ako je primjenjivo, žrtvama oblika tih kaznenih djela na internetu i žrtvama koje pripadaju u više od jedne od tih kategorija.

Ako je to relevantno i primjereno, u pojedinačnoj procjeni uzimaju se u obzir posebne potrebe članova obitelji žrtve.

- 3.a U kontekstu pojedinačne procjene posebna pozornost posvećuje se riziku koji potječe od počinitelja iz stavka 2. točke (d), kao što je:
- (a) rizik od nasilnog ponašanja;
 - (b) rizik od tjelesnih ozljeda;
 - (c) rizik od upotrebe oružja;

- (d) veza s organiziranom kriminalnom skupinom i sudjelovanje u njoj;
 - (e) zlouporaba droga ili alkohola;
 - (f) zlostavljanje djece;
 - (g) problemi s mentalnim zdravljem;
 - (h) uhođenje; ili
 - (i) izražavanje prijetnji i govora mržnje.
4. Za potrebe ove Direktive pretpostavlja se da djeca žrtve imaju posebne potrebe za potporom i zaštitom zbog svoje ranjivosti na sekundarnu i ponovljenu viktimizaciju, zastrašivanje i odmazdu. Radi utvrđivanja bi li i u kojoj mjeri djeca žrtve imala koristi od posebnih mjera kako su predviđene u člancima 18., 18.a, 23. i 24. djeca žrtve podvrgavaju se pojedinačnoj procjeni. Pojedinačna procjena djece žrtava organizira se u okviru službi za ciljanu i integriranu potporu iz članka 9.a. i njome se u obzir uzimaju posebne potrebe koju djeca žrtve bez roditeljske skrbi mogu imati zbog kaznenog djela.”;

(c) stavci 6. i 7. zamjenjuju se sljedećim:

- „6. Pojedinačne procjene provode se uz blisku uključenost žrtve i u njoj se uzimaju u obzir želje žrtve, među ostalim ako žrtva ne želi iskoristiti posebne mjere kako su predviđene u člancima 8., 9., 9.a, 23. i 24.
7. Države članice osiguravaju da se pojedinačna procjena preispituje u skladu s pojedinačnim potrebama žrtve i da se, ako je to relevantno, poduzmu nove mjere ili prilagode mjere koje su u tijeku kako bi se uzele u obzir pojedinačne potrebe žrtve radi osiguravanja da se mjere za potporu i zaštitu odnose na promjenjivu situaciju žrtve. Ako se elementi na kojima se pojedinačna procjena temelji znatno promijene, države članice osiguravaju njezino ažuriranje tijekom cijelog kaznenog postupka.”;

16. članak 23. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ne dovodeći u pitanje prava na obranu te u skladu s pravilima o sudskoj diskreciji, države članice osiguravaju da žrtve s posebnim potrebama za zaštitom u čiju su korist poduzete posebne mjere utvrđene slijedom pojedinačne procjene mogu koristiti mjere predviđene u stavcima 2., 3. i 4. ovog članka. Ako je zbog operativnih ili praktičnih ograničenja nemoguće pružiti posebnu mjeru predviđenu nakon pojedinačne procjene ili ako postoji hitna potreba za saslušanjem žrtve, a u slučaju da žrtva ne bude saslušana to bi moglo nanijeti štetu žrtvi ili drugoj osobi ili bi moglo ugroziti tijek postupka, države članice mogu iznimno odlučiti da neće pružiti predviđenu posebnu mjeru.”;

(b) u stavku 2. točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) sva saslušanja žrtava seksualnog nasilja ili rodno uvjetovanog nasilja, uključujući nasilje nad ženama i nasilje u obitelji obuhvaćene područjem primjene Direktive (EU) 2024/1385, osim ako ih provode državni odvjetnik ili sudac, provodi osoba istog spola kao i žrtva, ako žrtva to želi, pod uvjetom da se ne ugrozi tijek kaznenog postupka.”;

(c) u stavku 3. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) mjere radi izbjegavanja nepotrebnog ispitivanja o privatnom životu žrtve koji nije povezan s kaznenim djelom, uključujući njezinu seksualnu orijentaciju, rod, uključujući rodni identitet, ili seksualno ponašanje u prošlosti; i”;

(d) dodaju se sljedeći stavci:

„4. Države članice osiguravaju da se njihovim nadležnim tijelima dodijeli ovlast za poduzimanje odgovarajućih mjera tijekom kaznenog postupka i onoliko dugo koliko je potrebno za pružanje fizičke zaštite žrtvama s posebnim potrebama za zaštitom kako su utvrđene u skladu s člankom 22., uključujući:

- (a) stalnu ili privremenu prisutnost tijela za izvršavanje zakonodavstva ili drugih tijela koja pružaju fizičku zaštitu u skladu s nacionalnim pravom;
- (b) naloge za udaljavanje, zabranu pristupa ili zaštitu kako bi se žrtvama pružila zaštita od svih radnji nasilja, u skladu s nacionalnim pravom;
- (c) pristup skloništima i drugom primjerenom privremenom smještaju, u skladu s nacionalnim pravom.

5. Države članice osiguravaju da, ako je to relevantno za sigurnost žrtve, nadležna tijela obavijeste žrtvu o mogućnosti podnošenja zahtjeva za izdavanje naloga za udaljavanje, zabranu pristupa ili zaštitu i o mogućnosti traženja prekograničnog priznavanja naloga za zaštitu u skladu s Direktivom 2011/99/EU Europskog parlamenta i Vijeća^{*} ili zaštitnih mjera u skladu s Uredbom (EU) br. 606/2013 Europskog parlamenta i Vijeća^{**}.

* Direktiva 2011/99/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o europskom nalogu za zaštitu (SL L 338, 21.12.2011., str. 2., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/99/oj>).

** Uredba (EU) br. 606/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o uzajamnom priznavanju zaštitnih mjera u građanskim stvarima (SL L 181, 29.6.2013., str. 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/606/oj>).”;

17. članak 24. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. dodaje se sljedeća točka:

„(d) u istragama u kaznenom postupku i u samom kaznenom postupku osigurani su pravo djeteta na saslušanje i najbolji interes djeteta, u skladu s člankom 10.”;

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„3. Ako kazneno djelo uključuje nositelja roditeljske odgovornosti na način koji obuhvaća sukob interesa između djeteta žrtve i nositelja roditeljske odgovornosti, države članice uzimaju u obzir najbolji interes djeteta i osiguravaju da nijedna radnja za koju je potreban pristanak u skladu s nacionalnim pravom nije uvjetovana pristankom nositelja roditeljske odgovornosti.”;

18. članak 25. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 25.

Osposobljavanje djelatnika

1. Države članice osiguravaju da službenici koji će vjerojatno doći u kontakt sa žrtvama, kao što su policijski službenici i sudsko osoblje, dobiju opće i specijalističko osposobljavanje do razine prikladne za njihov kontakt sa žrtvama radi podizanja njihove svijesti o potrebama žrtava, kako bi im se omogućilo da sa žrtvama postupaju na nepristran, obziran, nediskriminirajući i stručan način i, ako je to relevantno, na način prilagođen traumi, rodnoj osjetljivosti, invaliditetu i djeci te kako bi se izbjegla sekundarna viktimizacija. Osposobljavanje se pruža i u vezi sa žrtvama kibernetičkog kriminala.

2. Ne dovodeći u pitanje sudsku neovisnost i razlike u organizaciji pravosuđa u Uniji, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se sucima i državnim odvjetnicima uključenima u istrage u kaznenom postupku i u same kaznene postupke pruži opće i specijalističko osposobljavanje u pogledu ciljeva ove Direktive i primjereno funkcijama tih sudaca i državnih odvjetnika. Takvo se osposobljavanje temelji na ljudskim pravima, usmjereno je na žrtve te je prilagođeno rodnoj osjetljivosti, invaliditetu i djeci.
3. Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravne struke, države članice preporučuju da odgovorni za osposobljavanje odvjetnika omoguće dostupnost kako općeg, tako i specijalističkog osposobljavanja radi podizanja svijesti odvjetnika o potrebama žrtava i kako bi im se omogućilo da prema žrtvama postupaju na način prilagođen traumi, rodnoj osjetljivosti, invaliditetu i djeci.
4. Kroz svoje javne službe ili financirajući organizacije za potporu žrtvama, države članice potiču inicijative koje onima koji pružaju potporu žrtvama i službama za popravljjanje štete omogućuju dobivanje odgovarajućeg osposobljavanja do razine prikladne za njihov kontakt sa žrtvama i poštovanje stručnih standarda kako bi se osiguralo da se takve usluge pružaju na način koji je nepristran, obziran, nediskriminirajući, prilagođen djeci i stručan.

5. U skladu s pripadajućim dužnostima te prirodom i razinom kontakta djelatnika, uključujući relevantne zdravstvene djelatnike, sa žrtvama, cilj osposobljavanja je omogućiti djelatniku da prepozna žrtve i postupa prema njima na obziran, stručan i nediskriminirajući način.
6. Pri osposobljavanju iz ovog članka uzimaju se u obzir protokoli ili smjernice iz članka 26.a stavka 1.
7. Osposobljavanje iz ovog članka, za koje su odgovorne države članice, provodi se redovito. Svaka država članica poduzima mjere za potporu tijelima i organizacijama odgovornima za takvo osposobljavanje kako bi razvila, provela i osigurala dobivanje takvog osposobljavanja, kao i njegovu kvalitetu i dostupnost na cijelom državnom području te države članice.”;

19. umeće se sljedeći članak:

„Članak 25.a

Podizanje svijesti i komunikacija o pravima žrtava

1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, među ostalim putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, radi podizanja svijesti o pravima utvrđenima u ovoj Direktivi, smanjivanja rizika viktimizacije i smanjivanja na najmanju moguću mjeru negativnog učinka kaznenog djela i rizika sekundarne i ponovljene viktimizacije, zastrašivanja i odmazde, posebno ciljajući rizične skupine poput djece i žrtava rodno uvjetovanog nasilja. Takve mjere mogu uključivati kampanje informiranja i podizanja svijesti te istraživačke i obrazovne programe, prema potrebi u suradnji s relevantnim organizacijama civilnog društva i drugim dionicima, kao i mjere za podizanje svijesti žrtava o tome gdje mogu dobiti pomoć i kako mogu ostvariti svoja prava, među ostalim stavljanjem na raspolaganje javnih registara akreditiranih organizacija za potporu.
2. Države članice pružaju informacije javnosti o prijavljivanju kaznenog djela, pravima žrtava, dostupnim općim i specijalističkim službama za potporu žrtvama, funkcioniranju pravosudnog sustava te relevantnim postupcima i procesima podnošenja zahtjeva. Takve informacije moraju biti jednostavne za pristup, prilagođene korisnicima, pružene na jednostavnom jeziku i lako dostupne, primjerice na internetskim stranicama.

Države članice osiguravaju da se sadržaj informacija pruženih javnosti izrađuje, ako je to relevantno, u suradnji s organizacijama civilnog društva, da nije proturječan i da se redovito ažurira kako bi se osigurala točnost.”;

20. u članku 26. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Države članice osiguravaju da njihova nadležna tijela mogu obrađivati osobne podatke žrtava, među ostalim prenositi te osobne podatke nadležnim tijelima države članice boravišta žrtve, ako žrtva da privolu ili, ako žrtva nije u mogućnosti dati privolu, bez takve privole, u skladu s primjenjivim pravom Unije.”;

21. u poglavlje 5. umeću se sljedeći članci:

„Članak 26.a

Protokoli ili smjernice za koordinaciju i suradnju u državama članicama

1. Države članice uspostavljaju i provode posebne protokole ili smjernice, obvezujuće ili neobvezujuće prirode, ovisno o nacionalnom pravu, o organizaciji usluga i djelovanja, na temelju ove Direktive, nadležnih tijela i osoba koje dolaze u kontakt sa žrtvama. Protokoli ili smjernice izrađuju se u koordinaciji i suradnji s relevantnim dionicima, kao što su središnja tijela, u skladu s unutarnjom strukturom i podjelom nadležnosti u državama članicama, tijela za izvršavanje zakonodavstva, tužiteljstva, pravosudna tijela, tijela za zadržavanje, službe za popravljavanje štete i službe za potporu žrtvama, uz savjetovanje s relevantnim profesionalnim organizacijama i organizacijama civilnog društva, kako bi se odgovorilo na potrebe žrtava.

U protokolima ili smjericama navode se barem opće upute o sljedećem:

- (a) kako pružiti žrtvama sve potrebne informacije prilagođene njihovim potrebama u skladu s ovom Direktivom;
 - (b) kako nadležna tijela trebaju primjenjivati članak 5.a ove Direktive;
 - (c) kako se provodi pojedinačna procjena iz članka 22. i pružanje usluga potpore žrtvama s posebnim potrebama, uzimajući u obzir pojedinačne potrebe žrtava u različitim fazama kaznenog postupka;
 - (d) kako se provodi suradnja između općih i specijalističkih službi za potporu, uključujući službe za ciljanu i integriranu potporu djeci žrtvama kako je navedeno u članku 9.a.
2. Države članice osiguravaju da se protokoli ili smjernice iz stavka 1. preispituju prema potrebi kako bi se osigurala njihova djelotvornost, primjerice u slučaju znatnih promjena u nacionalnom pravu.

Članak 26.b

Upotreba informacijskih i komunikacijskih tehnologija

1. Države članice osiguravaju da žrtve mogu svoja prava predviđena u članku 3.a, članku 5. stavku 1. i članku 5.a stavku 1., u mjeri u kojoj se radi o prijavljivanju na internetu, ostvarivati s pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija.
2. Države članice osiguravaju da žrtve mogu svoja prava predviđena u članku 4. stavku 1., članku 5. stavku 3., članku 5.a stavku 6., članku 6. stavcima 1., 2., 4., 5. i 6. te članku 10.b ostvarivati s pomoću, ako su dostupne, informacijskih i komunikacijskih tehnologija u skladu s nacionalnim pravom.
3. Države članice osiguravaju da žrtve nisu spriječene, na temelju činjenice da imaju boravište u drugoj državi članici, u ostvarivanju svojih prava iz stavka 1. s pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija.

Države članice osiguravaju da žrtve nisu spriječene, na temelju činjenice da imaju boravište u drugoj državi članici, u ostvarivanju svojih prava iz stavka 2. s pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija ako su takve tehnologije dostupne u državama članicama.

4. Ako su za nacionalne sustave koji nude informacijske i komunikacijske tehnologije potrebni elektronička identifikacije, potpisi i pečati, države članice dopuštaju korištenje europskih lisnica za digitalni identitet, prijavljenih sustava elektroničke identifikacije, kvalificiranih elektroničkih potpisa i kvalificiranih elektroničkih pečata bilo koje druge države članice kako je predviđeno u Uredbi (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća*.

Članak 26.c

Prava žrtava s invaliditetom

1. Države članice osiguravaju da žrtve s invaliditetom mogu na ravnopravnoj osnovi s drugima koristiti informacijske i komunikacijske tehnologije kako je navedeno u članku 26.b ove Direktive, ispunjavanjem zahtjeva za pristupačnost utvrđenih u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća**.
2. Države članice osiguravaju da žrtve s invaliditetom mogu na ravnopravnoj osnovi s drugima pristupiti svim postupcima, službama za potporu i zaštitnim mjerama obuhvaćenima područjem primjene ove Direktive u skladu sa zahtjevima za pristupačnost utvrđenima u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882.

Države članice osiguravaju da se za žrtve s invaliditetom na zahtjev poduzmu razumne prilagodbe te postupovne prilagodbe.

-
- * Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj>).
- ** Direktiva (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 151, 7.6.2019., str. 70., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).”;

22. članak 28. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 28.

Dostavljanje podataka i statistika

1. Svaka država članica poduzima potrebne mjere za uspostavu sustava za prikupljanje, proizvodnju i diseminaciju statistika o žrtvama.

Statistički podaci uključuju barem sljedeće podatke dostupne na središnjoj razini, razvrstane prema spolu i dobnoj skupini (dijete/odrasla osoba) žrtve te, ako je to moguće i relevantno, odnosu između žrtve i počinitelja te vrsti kaznenog djela:

- (a) broj žrtava;
- (b) broj i vrstu prijavljenih kaznenih djela.

Statistički podaci uključuju i podatke dostupne na središnjoj razini koji pokazuju kako su žrtve ostvarile prava utvrđena u ovoj Direktivi. Za potrebe ovog stavka države članice mogu se koristiti podacima prikupljenima na temelju relevantnih akata Unije.

2. Države članice nastoje prikupljati statističke podatke iz ovog članka na temelju zajedničkog razvrstavanja definirano u suradnji s Komisijom (Eurostatom) i u skladu sa standardima koje je Komisija (Eurostat) izradila u suradnji s nacionalnim tijelima. Podatke dostavljaju Komisiji (Eurostatu) svake tri godine. Dostavljeni podaci ne smiju sadržavati osobne podatke.
3. Agencija Europske unije za temeljna prava podupire države članice i Komisiju u prikupljanju, proizvodnji i diseminaciji dostupnih statističkih podataka o žrtvama kaznenih djela i u izvješćivanju o dostupnim podacima iz kojih se vidi kako su žrtve ostvarivale prava utvrđena u ovoj Direktivi.
4. Komisija (Eurostat) podupire države članice u prikupljanju podataka iz stavka 1., među ostalim uspostavljanjem zajedničkih standarda.
5. Države članice prikupljene statističke podatke stavljaju na raspolaganje javnosti na pristupačan način prilagođen korisniku. Statistički podaci ne smiju sadržavati osobne podatke.”;

23. umeće se sljedeći članak:

„Članak 28.b

Resursi

Ne dovodeći u pitanje proračunsku autonomiju država članica, države članice osiguravaju dostatne ljudske i financijske resurse za djelotvornu primjenu mjera utvrđenih u ovoj Direktivi.”;

24. članak 29. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 29.

Izvješća Komisije i preispitivanje

Komisija do ... [šest godina od stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni] podnosi izvješće o primjeni ove Direktive Europskom parlamentu i Vijeću. U izvješću se procjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele mjere potrebne radi usklađivanja s ovom Direktivom, uključujući tehničku provedbu, a posebno način na koji države članice provode članak 9.a stavak 3. U svojem izvješću Komisija uzima u obzir zaključke Agencije Europske unije za temeljna prava i Eurostata.

Izvješću se prema potrebi prilaže zakonodavni prijedlog.”.

Članak 2.

Prenošenje

1. Države članice poduzimaju mjere koje su potrebne radi usklađivanja s ovom Direktivom do ... [dvije godine od datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni], uz iznimku mjera potrebnih radi usklađivanja s člankom 1. točkom 21. ove Direktive, samo u vezi s člankom 26.b Direktive 2012/29/EU, koje se donose i objavljuju do ... [četiri godine od datuma stupanja na snagu ove Direktive o izmjeni]. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kad države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 3.
Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u ...

Za Europski parlament
Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik/Predsjednica
